

10. Русанівський В.М. Структура лексичної і граматичної семантики. К. : Наукова думка, 1988. 236 с.

Висоцька Ю. С.

Науковий керівник: кандидат філологічних наук,

доцент Нідзельська Ю. М.

ДО ПРОБЛЕМИ КЛАСИФІКАЦІЇ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У МОВОЗНАВЧІЙ НАУЦІ

Перш за все, варто зазначити, що у сучасному мовознавстві фразеологічні одиниці відіграють важливу роль, адже вони здатні заповнити лакуни у лексичній системі мови. Такі структури позначають різні відтінки значення, надають мові емоційного забарвлення, допомагають виразніше передавати думки. Отже, варто представити визначення фразеологізму, це самостійна мовна одиниця, яка має такі ознаки: фразеологічне значення; компонентний склад; граматичні категорії [5, с. 8]. Пильну увагу до досліджень фразеологізмів приділяли багато лінгвістів, праці М. Алефіренка, Л. Авксентьєва, Ш. Баллі, В. Виноградова, М. Демського, М. Жуйкової, Б. Ларіна, Ю. Прадіда, Л. Скрипник, Г. Удовиченка, В. Ужченка та Д. Ужченка, М. Шанського.

Актуальність роботи зумовлена глибоким інтересом до дослідження специфіки у структурі, у семантичному та прагматичному, образному наповненні фразеологічних одиниць. Дослідження фразеологізмів передбачає їх класифікацію, сучасні мовознавці досліджували різні аспекти фразеології, але сьогодні немає єдиного, загальноприйнятого розуміння фразеологізмів. Класифікація фразеологічних одиниць повинна бути базуватися на таких факторах: цілісність структури, можливість «розпадатися» і включати до складу нові компоненти, наявність або відсутність образності. Варто враховувати функції, які виконує ФО в тексті, особливості граматичної структури, особливості внутрішніх зв'язків.

Мета роботи полягає в аналізі особливостей існуючих у лінгвістиці класифікацій фразеологічних одиниць.

Завдання дослідження – розглянути дефініції фразеологізмів, їх основні особливості, представити найбільш відомі класифікації фразеологічних одиниць, їхні спільні ознаки та специфічні риси.

Фразеологічні одиниці є яскравим проявом національно-культурної специфіки мови, існує загальноприйнята у лінгвістиці точка зору, що вони є джерелом експресії в мові. Наявність великої кількості ФО вказує на багатство мови. Фразеологія є найбільш образною мовною підсистемою, яка, на відміну від лексики, є менш залежною від мовних змін. Відомим є факт, що велика частина ФО пов'язана з реаліями країни, історією, звичаями тощо. Те, що фразеологізми вважають утвореннями із потужним образним зумовлює точку зору, що словосполучення, що називають предмети або поняття не є фразеологізмами, ми не повністю підтримуємо такий погляд.

Таким чином, Л. Л. Нелюбін вважає, що ФО варто розуміти як сполучення слів з частково бо повністю переосмисленими компонентами [8, с. 240]. Також фразеологізмам властива метафоричність, образність, вони можуть належати до стилістично забарвленої лексики [3, с. 99]. З іншого боку, Н.М. Амосова називає ФО стійкими словниковими комплексами, які протиставляються вільним синтаксичним словосполученням [1, с. 167]. Добре відомим у мовознавстві є вчення О. В. Куніна стосовно аналізованих у статті одиниць. Відтак, цей вчений виокремив такі основні характеристики ФО: стійкість вживання, тобто ФО виступає загальноновживаним словосполученням для певного мовного колективу; структурно-семантична стійкість, базується на неподільності ФО; смислова стійкість, ФО можна замінити синонімічним ФО, проте лексичні компоненти ФО замінити видається неможливим; лексична стійкість, тобто один компонент не може існувати без іншого в певній фразеологічній одиниці; синтаксична стійкість, тобто компоненти фразеологічних одиниць мають певний порядок, який, як правило, не порушується [7, с. 88], багато лінгвістів погоджуються із запропонованим поглядом.

У свою чергу, Шарль Балі систематизував такі словосполучення у своїх працях, отже, ним була подана така класифікація [2, с. 92-95]: вільні словосполучення – вирази з нестійким зв'язком компонентів; звичні словосполучення, у таких словосполученнях наявний вільний зв'язок, що допускає деякі зміни; фразеологічні ряди, в яких два компоненти зливаються в єдине ціле; фразеологічні зрощення, у цьому випадку компоненти втратили свій колишній зміст, але виражають єдине поняття.

О. В. Кунін запропонував структурно-семантичну і граматичну класифікацію, за якою ФО співставляється з певною частиною мови. ФО в залежності від структури поділяються на словосполучення та закінчені речення. У ФО-реченнях виокремлюють номінативні, комунікативні одиниці, номінативно-комунікативні одиниці та ФО-вигуки. А от словосполучення класифікуються в залежності від того, якою частиною мови є основний компонент: субстантивні, адverbіальні, ад'єктивні, дієслівні, модальні, комунікативні, вигуківі [7, с. 250]. Таким чином, в ад'єктивних ФО головним компонентом є прикметник, адverbіальні ФО є незмінними, компоненти можуть мати сурядний або підрядний зв'язок. Серед таких ФО велику частину становлять компаративні ФО. Субстантивні ФО характеризуються константивно-варіантною залежністю компонентів. Якщо розглянемо дієслівні ФО, то варто підкреслити, що це найбільша за кількістю група ФО англійської мови.

В. В. Виноградов, запропонував одну з найбільш відомих класифікацій. Вона базується на різному ступені ідіоматичності (невмотивованості) компонентів у складі фразеологізму, вчений репрезентував три типи фразеологізмів [4, с. 146]: Фразеологічні зрощення – стійкі поєднання, узагальнено-цілісне значення яких не виводиться із значення складових їх компонентів, такі зрощення ще називають ідіомами. Цілісне значення цих фразеологізмів є зрозумілим. Таким чином, етимологічний аналіз уможливорює пояснення мотивування семантики сучасних фразеологічних зрощень. Фразеологічні зрощення з'явилися на основі переносних значень своїх

складових. Фразеологічні єдності – стійкі поєднання, значення яких частково пов'язане з семантикою їх складових компонентів. Такі єдності є ширшими за обсягом, більш різноманітними за будовою. Вони характеризуються емоційно-експресивним забарвленням. До фразеологічних єдностей відносяться прислів'я, приказки, наприклад: зайти в глухий кут, плисти за течією. Щоб зрозуміти такий фразеологічний зворот потрібно сприймати його компоненти в переносному значенні. Отже, основними ознаками фразеологічних єдностей є: збереження значення окремих компонентів, наявність синонімів з іншими фразеологізмами, емоційна забарвленість. Фразеологічним сполученням властива певна самостійність складових компонентів, тобто є центральне слово, а всі інші є залежними від нього, можуть сполучатися з іншими словами, характерною ознакою є можливість заміни або перестановки компонентів [4, с. 146-157].

М.М. Шанський додав до класифікації В. Виноградова четвертий тип – «фразеологічні вирази», до якого вчений включив стійкі звороти, що складаються зі слів з вільним значенням. Їх єдина особливість – відтворюваність, вони використовуються як готові мовні одиниці з постійним лексичним складом, певною семантикою [9, с. 131].

У свою чергу, Є. І. Гороть представила свою класифікацію фразеологізмів в англійській мові. Двома основними групами вважаються так звані одвічно англійські та запозичені, запозичені є внутрішньомовні та міжмовні [6, с. 31]. ФО характеризуються різною мірою зв'язку між компонентами. У деяких випадках значення компонентів може бути самостійним або вільним, межа між одиницями таких фразеологізмів є розмитою. Фразеологізми з високим ступенем ідіоматичності мають синтаксичну цілісність, компоненти таких ФО не можуть включати до свого складу інші слова, значення ФО втратить сенс, якщо буде доданий будь-який компонент. У перспективі дослідження розгляд специфіки перекладу фразеологічних одиниць з англійської на українську мову.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Амосова Н. М. Основы английской фразеологии. Ленинград : ЛГУ. 1963. 208 с.

2. Балли Ш. Французская стилистика. М: Эдиториал УРСС, 2001. 392 с.
3. Верба Л. Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов. Вінниця : Нова книга. 2003. 160 с.
4. Виноградов В. В. Избранные труды. Лексикология и лексикография. М : 1977. С. 140–161.
5. Виноградов В. В. Об основных типах фразеологических единиц в русском языке. М: 1986. 342 с.
6. Гороть Є. І. Лексикологія сучасної англійської мови. Харків : ХНУ. 2010. 88 с.
7. Кунин А. В. Фразеология английского языка. М : Международные отношения, 1975. 289 с.
8. Нелюбин Л. Л. Толковый переводческий словарь. М : Флинта. 2003. 320 с.
9. Шанський Н. М. Фразеология современного русского языка: СПб. : Специальная литература, 1996. 192 с.

Горобець В. О.

Науковий керівник: кандидат філологічних наук,

ст. викл. Шугаєв А. В.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПОЛІТИЧНОЇ ЛЕКСИКИ

На сьогоднішній день проблема перекладу політичної лексики є важливою через зростання попиту на джерела політичного характеру, а також стрімкого розвитку політичного життя у різних країнах. Таким чином, зі зростанням політичних виступів, промов, появою нової політичної лексики і термінів з'являється необхідність у їх перекладі. Проте переклад політичної лексики є завданням, яке потребує ретельного аналізу та вимагає хороших фонових знань у цій галузі. Дослідження проблем перекладу політичної лексики наявні у наукових працях таких вчених як О.В. Леонтович, О.П. Ермакова, В.Н. Комісаров, Т.М. Ващук, Л.М. Черноватий, Л.А. Жданова, Т.А. Ван Дейк,